

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФАКУЛЬТЕТ
УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 014 Середня освіта
(код і назва спеціальності)

предметна спеціальність 014.05 Біологія та здоров'я людини
(код і назва предметної спеціальності)

освітня програма Середня освіта: біологія та здоров'я людини
(назва освітньої програми)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

Граматик Н.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою загальної та практичної психології

протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри Мазоха І.С.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
факультету управління, адміністрування та
інформаційної діяльності

Драгієва Л.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Кічук А.В., доктор психологічних наук,
в.о. професора кафедри загальної та практичної
психології ІДГУ.

Рецензенти програми:

Мазоха І.С., кандидат психологічних наук, доцент
кафедри загальної та практичної психології ІДГУ.

Бринза І.В., кандидат психологічних наук, доцент
кафедри загальної та диференціальної психології,
Південноукраїнського національного педагогічного
університету ім. К.Д. Ушинського

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 5	Лекції:	
	30	6
Модуль:	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 150		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: I	Лабораторні заняття:	
Семестр: I	Семінарські заняття:	
	28	8
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 2	2	
- самостійна робота: 8	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: іспит		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	90	136

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни - характеристика психології як науки, що розкриває загальні психічні закономірності взаємодії людини із середовищем.

Метою вивчення дисципліни є: розкрити основні поняття психології, наукових напрямів психології, методів дослідження, засвоїти особливості психічної діяльності людини; оволодіти психологічними знаннями для успішного вивчення подальших теоретичних, практичних та прикладних навчальних курсів загального та професійного циклів.

Міждисциплінарні зв'язки. «Основи філософських знань», «Фізична культура та основи здоров'я людини», «Вступ до спеціальності» та ін. Освоєння даної дисципліни є необхідною основою для подальшого вивчення дисциплін загального та професійного циклів, а також дисциплін вільного вибору.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта: біологія та здоров'я людини»

Інформація про компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

Шифр	Назва
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 2.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство.
ЗК 3.	Здатність учитися та оволодівати сучасними знаннями, критично оцінювати соціальні події і явища, прогнозування освітнього процесу.
ЗК 4.	Здатність до партнерської взаємодії у професійній діяльності із дотриманням морально-етичних і правових норм, принципів академічної доброчесності.
ЗК 9.	Здатність працювати в команді та автономно, ефективно комунікувати у полікультурному та трансграничному просторі.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)	
ФК 1.	Знання і розуміння предметної області, усвідомлення сутності професійної діяльності.
ФК 3.	Здатність до комплексного планування та проектування загальної моделі освітнього процесу з біології, інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут», інтегрованих курсів природничої освітньої галузі відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти з урахуванням індивідуальних, вікових особливостей здобувачів освіти та своєрідності осіб з особливими освітніми потребами.

ФК 5.	Здатність забезпечувати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з біології, інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут», інтегрованих курсів природничої освітньої галузі, здійснювати діагностику, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу; виявляти саморефлексію педагогічної діяльності, проектувати власну траєкторію професійного розвитку, впроваджувати творчі ідеї вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду у площину предметної діяльності.
ФК 16.	Вміти використовувати основні теорії навчання і виховання на уроках біології та позакласній роботі, формувати в учнів позитивну мотивацію здоров'язміцнення та здоров'язбереження, визначати місце і функції позашкільної освіти та векторів її зв'язку із шкільним освітньо-виховним процесом.
ФК 17.	Здатність розуміти й реалізовувати стратегію сталого розвитку людства у процесі професійної діяльності.
Програмні результати навчання(ПРН)	
ПРН 2.	Вміти інтегрувати аксіологічний аспект гуманітарних наук у площину професійної діяльності для розв'язання актуальних проблем світоглядно-мотиваційного виміру сучасної освіти.
ПРН 3.	Володіти науково-педагогічним стилем мислення і корпоративною культурою, критично використовувати світоглядні теорії із дотриманням принципів доброчесності та визнанням авторських прав при розв'язанні соціально-педагогічних і фахових завдань.
ПРН 4.	Знати етичні норми педагогічної діяльності, принципи толерантності, діалогу й співробітництва, цінувати й поважати різноманіття та мультикультурність світу.
ПРН 8.	Вміти діяти автономно та брати відповідальність за результат, працювати в команді, керуючись національними та світовими цінностями.
ПРН 9.	Виявляти здатність до оригінальності та інноваційності в проектуванні траєкторії особистісного та професійного розвитку.
ПРН 12.	Знати закономірності психічного розвитку особистості на різних етапах онтогенезу, вікові та індивідуальні особливості учнів відповідно до вимог особистісно-орієнтованого навчання.
ПРН 13.	Знати психолого-дидактичні основи організації освітнього процесу з біології, здоров'я людини, інтегрованих курсів природничої освітньої галузі, мати структуровані знання про місце гуманітаристики в системі наук, її предметних і методологічних зв'язках, володіти педагогічною термінологією, впроваджувати інноваційні вітчизняні і зарубіжні освітні практики у площину професійної діяльності, успішно взаємодіяти з учасниками освітньо-виховного процесу.
ПРН 16.	Здатний вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.
ПРН 17.	Здійснювати моніторинг успішності освітньо-виховного процесу, враховувати критеріальну основу оцінювання результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу, відстежувати динаміку розвитку обдарованих та здібних здобувачів освіти, а також осіб, які мають особливі освітні потреби.
ПРН 29.	Знати ключові категорії планування та організації позаурочної, позакласної та позашкільної діяльності, спрямованої на формування морально-етичних рис особистості, проведення пропедетико-роз'яснювальної роботи серед учнівської молоді та в соціумі.
ПРН 30.	Знати теоретично-концептуальні та науково-прикладні засади сталого розвитку, розкривати сутність взаємозв'язків та залежностей між природним середовищем і людиною з позиції ноосферної педагогіки.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/навички	Комунікація	повідальності автономія
ЗК 2.		ПРН 2. ПРН 3.		
ЗК 3.		ПРН 16.		ПРН 16.
ЗК 9.		ПРН 8.	ПРН 8. ПРН 4.	
ФК 1.		ПРН 3. ПРН 9.		ПРН 9.
ФК 3.	ПРН 13.			
ФК 5.		ПРН 17.		
ФК 16.	ПРН 29.			
ФК 17.	ПРН 30.			

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Психологія як наука. Розвиток психіки і свідомості.	8	4	4	-	-	-	6	2	1	1	-	-	-	14
2.	Пізнавальні психічні процеси	8	4	4	-	-	-	16	2	1	1	-	-	-	24
3.	Емоційно-вольові процеси	8	4	4	-	-	-	14	4	1	1	-	-	-	22
4.	Діяльність	12	6	6	-	-	-	20	4	1	1	-	-	-	24
5.	Психологія особистості	10	6	4	-	-	-	20	3	1	2	-	-	-	26
6.	Індивідуально-психологічні особливості особистості	14	6	6	-	2	-	24	3	1	2	-	-	-	26
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	
Разом:		60	30	28	-	2	-	90	18	6	8	-	-	-	136

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Модуль 1. Психологія як наука. Розвиток психіки і свідомості

Тема 1. Зміст психології як науки про людину.

Предмет та завдання психології. Основні галузі психології. Місце психології в системі наук. Методи психології, їх загальна характеристика. Основні етапи розвитку психології. Напрямки зарубіжної психології. Становлення психології в Україні.

Тема 2. Природа психіки і свідомості.

Психіка як властивість високоорганізованої матерії. Поява і розвиток форм психічного відображення. Рефлекторна природа психіки. Стадії розвитку психіки. Розвиток психіки в онтогенезі. Основні функції психіки. Свідомість, її характеристика та функції. Свідоме та несвідоме в психічній діяльності людини.

Модуль 2. Пізнавальні психічні процеси

Тема 3. Відчуття. Сприймання.

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Фізіологічне підґрунтя відчуттів. Класифікація і різновиди відчуттів. Основні властивості відчуттів. Відчуття і діяльність. Поняття про сприймання. Різновиди сприймань. Властивості сприймань. Спостереження і спостережливість.

Тема 4. Уява. Увага.

Поняття про уяву. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю. Фізіологічне підґрунтя уяви. Процес створення образів уяви. Різновиди уяви. Уява і особистість. Поняття про увагу. Фізіологічне підґрунтя уваги. Теорії уваги. Моделі уваги. Різновиди і форми уваги. Властивості уваги.

Тема 5. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. Різновиди пам'яті. Запам'ятовування та його

різновиди. Відтворення та його різновиди. Забування та його причини. Індивідуальні особливості пам'яті.

Тема 6. Мислення.

Поняття про мислення. Соціальна природа мислення. Розумові дії та операції мислення. Форми мислення. Процес розуміння. Процес розв'язання завдань. Різновиди мислення. Індивідуальні особливості мислення.

Модуль 3. Емоційно-вольові процеси

Тема 7. Емоції і почуття.

Розуміння емоцій та почуттів. Класифікація емоцій та почуттів. Експресивний компонент емоційного реагування. Характеристика різних видів емоційного реагування. Теорії емоцій. Роль і функції емоцій у керуванні поведінкою та діяльністю. Прикладна роль емоцій. Характеристика різних емоцій: емоції очікування й прогнозу; фрустраційні емоції; комунікативні емоції; інтелектуальні емоції, або афективно-когнітивні комплекси. Характеристика емоційних станів. Емоційні властивості людини. Розуміння емоцій інших людей та емоційна здатність. Ідентифікація емоцій за мімікою та пантомімікою. Керування емоціями. Емоційна поведінка. Емоційні типи.

Тема 8. Воля.

Поняття про волю. Довільні дії та їх особливості. Аналіз складної вольової дії. Основні якості волі. Функції волі. Вольова діяльність. Вчинок як вияв волі. Вольові дії. Локус контролю. Фази та ознаки вольових дій, їх стимулювання. Етапи вольових дій. Безвілля, його причини і переборення.

Модуль 4. Діяльність

Тема 9. Психологічний аналіз діяльності.

Поняття про діяльність. Мета і мотиви діяльності. Структура діяльності. Засоби діяльності, процес їх засвоєння. Перенесення та інтерференція навичок. Основні різновиди діяльності. Творча діяльність.

Тема 10. Мова і мовлення. Спілкування.

Поняття про мову та її функції. Фізіологічні механізми мовної діяльності. Різновиди мовлення. Поняття про спілкування. Засоби спілкування. Функції спілкування. Різновиди спілкування.

Модуль 5. Психологія особистості.

Тема 11. Особистість. Індивід. Індивідуальність.

Поняття про особистість. Особистість. Індивід. Індивідуальність. Мотиваційно-потребова сфера особистості. Спрямованість особистості. Структура особистості. Біологічне та соціальне в структурі особистості. Самосвідомість особистості. Формування особистості. Увага особистості.

Тема 12. Особистість та її структура.

Спрямованість особистості. Структура особистості. Теорії особистості. Біологічне та соціальне в структурі особистості. Самосвідомість особистості. Формування особистості. Увага особистості.

Модуль 6. Індивідуально-психологічні особливості особистості

Тема 13. Поняття про задатки та здібності в психології.

Поняття про задатки людини в психології. Здібності як психічне явище особистості. Структура здібностей. Види здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Обдарованість. Талант. Геніальність. Розвиток здібностей. Сенситивний період та відповідна діяльність. Вік і здібності. Здібності і професія. Педагогічні здібності.

Тема 14. Темперамент та характер людини.

Поняття про темперамент. Тип вищої нервової діяльності та темперамент. Основні якості характеристики темпераменту: лабільність, сенситивність, реактивність, активність, темп реакції, пластичність, ригідність. Психологічна характеристика типів темпераменту. Поняття про характер. Провідні риси характеру: моральні, вольові, емоційні, інтелектуальні. Акцентуовані риси характеру. Характер і темперамент. Характер і зовнішність. Розвиток і виховання характеру.

Тема 15. Потреби, мотиви, мотивації особистості.

Поняття потреби, мотиву і мотивації. Мотивація як система факторів та як характеристика процесу. Мотивація як сукупність особистісних (стійких) та ситуативних (динамічних) факторів. Ієрархія і зміна мотивів. Внутрішні (пов'язані з процесом та змістом діяльності) та зовнішні(соціальні та вузькоособистісні) мотиви. Типи мотивів. Процесуально-змістовні мотиви. Мотив саморозвитку. Мотив досягнення. Фактори, які визначають рівень мотивації досягнення. Просоціальні (суспільно-значущі) мотиви. Альтруїзм і емпатія як мотиви. Мотив афіліації. Зовнішні та внутрішні цілі. Психологічні особливості зовнішньої та внутрішньої мотивації.

5.2. Тематика семінарських (практичних, лабораторних) занять.

Тема 1. Формування психології як науки. Становлення психологічної думки в Україні – 2/0 год.

Тема 2. Мозок і психіка – 2/1 год.

Тема 3. Базові категорії психології особистості: індивід, особистість, індивідуальність – 4/1 год.

Тема 4. Структура особистості – 2/0 год.

Тема 5. Психологічний аналіз діяльності – 4/2 год.

Тема 6. Мова і мовлення, їх вплив на психічний розвиток особистості – 2/0 год.

Тема 7. Відчуття та сприймання як психічні процеси – 2/1 год.

Тема 8. Уява та увага як форми психічної діяльності – 2/1 год.

Тема 9. Мислення: поняття, види, процес та теорії – 4/1 год.

Тема 10. Пам'ять як психічний пізнавальний процес – 2 год.

Тема 11. Емоційно-почуттєва сфера особистості - 2 год.

Тема 12. Вольова активність особистості - 2 год.

Тема 13. Задатки та здібності – 4/1 год.

Тема 14. Темперамент і характер - 2 год.

Тема 15. Потреби, мотиви, мотивації особистості: зміст, структура та взаємодія – 2 год.

Тема 16. Гармонія особистості – 2 год.

РАЗОМ – 30/8 год.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		Д.ф.н.	З.ф.н.	
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	8	10	конспект
2.	Підготовка до семінарських занять	12	10	усна/письмова відповідь на семінарському занятті
3.	Огляд наукової літератури з тематики семінарських занять	10	20	конспект/повідомлення
4.	Робота з Інтернет-ресурсами	1	10	повідомлення
5.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю.	2	4	модульна контрольна робота
6.	Складання за вивченим матеріалом тестів	10	6	письмове / електронне виконання
7.	Виконання індивідуальних завдань: - підготовка рефератів - виконання вправ - ведення термінологічного словника - розробка схем та таблиць	10 12 5 10	10 12 20 18	реферат письмова робота словник термінів схеми та таблиці
8.	Підготовка до підсумкового (екзаменаційного) контролю	10	16	екзамен
	Разом	90	136	

Орієнтовна тематика рефератів з дисципліни «Психологія»

1. Зміст педології в контексті сучасного наукового простору.
2. Психологія як наука про душу.
3. Психологія в Україні.
4. Критичний підхід до психоаналізу З.Фрейда.
5. Біхевіоризм як психологічна наука про поведження.
6. Основні положення гештальт-психології.
7. Теорія рекапітуляції Холла-Болдуїна.
8. Теорія дитячої сексуальності З. Фрейда.
9. Епігенетична теорія Еріка Еріксона.
10. Теорія провідної діяльності О.М. Леонтьєва.
11. Трансперсональна психологія С.Грофа.
12. Гіпноз і навіювання як феномен впливу.
13. Загадки сну та сновидінь.
14. Особливості екстрасенсорного сприймання.
15. Феноменальні можливості людської пам'яті.
16. Умови успішності запам'ятовування.
17. Критичність мислення та його продуктивність.
18. Проблема мисленневих стратегій.
19. Роль мовлення у протіканні психічних процесів.
20. Уява та інтуїція.
21. Особливості дитячої фантазії.
22. Емоції та сучасна художня творчість.
23. Психологія кохання.
24. Відмінності між людьми з сильною та слабкою волею.
25. Основні теорії особистості у зарубіжній та вітчизняній психології.
26. Проблема спрямованості особистості.
27. Поняття про психічний розвиток індивіда та формування особистості.
28. Характер і почерк.
29. Поняття фізіономіки.
30. Геніальність як вищий ступінь розвитку здібностей.

Приклад вправ з дисципліни «Психологія»

1. Перегляньте короткометражний фільм «Геній». Дайте психологічну характеристику головному герою.
2. Надайте методики, які спрямовані на визначення рівня сформованості уваги дитини.
3. Наведіть п'ять вправ для поліпшення пам'яті у дітей.

Приклад оформлення термінологічного словнику

Термін	Визначення	Ресурс
Психологія	наука про закономірності виникнення, розвитку і функціонування психіки як особливої форми життєдіяльності взагалі, і свідомості людини як конкретно-історичної особистості зокрема. П. вивчає психічні процеси, психічні властивості і психічні стани особистості. Перший системний виклад психологічних явищ і фактів було зроблено старогрецьким філософом Арістотелем в знаменитому трактаті “Про душу”, тому його вважають засновником психологічної науки. Сучасна П. - розгалужена система знань, що налічує близько 40 психологічних дисциплін (праці, космічна, педагогічна, загальна, соціальна, юридична, політична, управління, спорту тощо).	Психологічний словник / Авт.-уклад. В.В.Синявський, О.П.Сергеєнкова/ За ред. Н.А.Побірченко

Орієнтований список питань до іспиту «Психологія»

1. Загальна психологія як наука та її використання в роботі психолога.
2. Становлення психології як науки.
3. Завдання психології як науки.
4. Галузі психологічної науки.
5. Основні напрями розвитку психології та їх характеристика. 6. Методологічні принципи загальної психології.
7. Принцип детермінізму у психології.
8. Принцип системності в загальній психології.
9. Принцип випереджального психічного відображення дійсності. 10. Принцип єдності свідомості й діяльності.
11. Загальна характеристика методів психології.
12. Загальні вимоги до організації та проведення психологічного дослідження.
13. Спостереження як метод психології. Можливості використання спостереження в роботі психолога.
14. Принципи наукового спостереження психічних явищ.
15. Побутове і наукове спостереження: порівняльний аналіз.
16. Експеримент і його використання в роботі психолога.
17. Інтерв'ю як метод вивчення психіки.
18. Вимоги до проведення інтерв'ю.
19. Анкетування і його використання в роботі психолога.
20. Вимоги до проведення анкетування.
21. Тестування як метод вивчення психіки.
22. Вимоги до проведення тестування.
23. Вивчення продуктів діяльності як метод психології.
24. Контент-аналіз як метод психології.
25. Проективні методи дослідження психіки.
26. Опитування як метод психології.
27. Психіка як об'єкт загальної психології.
28. Розвиток психіки у філогенезі.
29. Функції психіки.
30. Рівень розвитку психіки і форми поведінки тварин.
31. Виникнення і розвиток свідомості.
32. Порівняльний аналіз психіки тварин і свідомості людини.
33. Структура свідомості.
34. Свідоме і несвідоме.
35. Самосвідомість особистості та її розвиток.
36. Механізми розвитку самосвідомості особистості.
37. Поняття про “Я-концепцію”.

38. Самооцінка і рівень домагань як характеристики самосвідомості.
39. Методи дослідження самооцінки і рівня домагань.
40. Вплив “Я-концепції” на можливість самореалізації особистості.
41. “Я-образ” як установка особистості. Модальності “Я”.
42. Співвідношення понять “індивід”, “особистість”, “індивідуальність”.
43. Поняття про особистість у психології.
44. Структура особистості.
45. Біологічне і соціальне в структурі особистості.
46. Стадії становлення особистості
47. Методи вивчення особистості.
48. Рушійні сили формування і розвитку особистості.
49. Стадії становлення особистості.
50. Діяльність як умова розвитку особистості.
51. Основні види діяльності та їх характеристика.
52. Структура діяльності.
53. Формування навичок і вмінь у діяльності.
54. Основні форми прояву психіки та їх взаємозв’язок.
55. Механізми розвитку вищих психічних функцій.
56. Загальна характеристика пізнавальних процесів.
57. Відчуття як пізнавальний процес. Види відчуттів.
58. Сприймання як пізнавальний процес.
59. Умови розвитку чуттєвих форм пізнання дійсності.
60. Пам’ять як психічний процес.
61. Засоби підвищення продуктивності пам’яті.
62. Мислення як пізнавальний процес.
63. Мислення як процес розв’язання завдань.
64. Операції мислення.
65. Види мислення.
66. Засоби активізації мислення.
67. Мислення і мовлення.
68. Уява як специфічний пізнавальний процес.
69. Уява і творчість.
70. Типи темпераменту та їх характеристики.
71. Темперамент і продуктивність діяльності людини.
72. Здібності та їх вплив на успішність діяльності.
73. Загальні та спеціальні здібності, їх характеристика.
74. Умови розвитку здібностей.
75. Пам’ять як психічний процес.
76. Засоби підвищення ефективності пам’яті.
77. Увага та її властивості.
78. Можливості управління увагою.
79. Емоції як психічний процес.
80. Засоби управління емоціями.
81. Воля як регуляція психічної активності людини.
82. Структура вольового акту.
83. Вольові якості та їх розвиток.
84. Спрямованість як головний компонент особистості.
85. Мотив і мотивація.
86. Ціннісні орієнтації особистості.
87. Загальна характеристика психічних станів.
88. Стрес і шляхи його подолання.
89. Характер: сутність і структура.
90. Умови становлення і розвитку характеру.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю* – усне та письмове опитування, презентація реферату, складання конспекту лекції, складання термінологічного словнику.
- 6.2. *Форми проміжного контролю* – модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю* - іспит.
- 6.4. *Засоби діагностики результатів навчання*: подаються в силабусі навчальної дисципліни.
- 6.5. *Критерії оцінювання результатів навчання*: подаються в силабусі навчальної дисципліни.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Базова

1. Варій М.Й. Психологія : навч. посіб. : рекомендовано МОН України. Київ : Центр учб. літ., 2016. 287 с.
2. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Апріорі, 2016. Т.1. 382 с.
3. Вступ до загальної психології: програмний довідник / уклад. дач Л. К. Велитченко. – Одеса: Букаєв Вадим Вікторович, 2009. – 357 с.
4. Долинська Л.В., [Скрипченко О.В.](#), [Огороднійчук З.В.](#) Загальна психологія: Хрестоматія / Л.В. Долинська – К.: Серія «Українська книга», 2008. 640 с.
5. Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2018. 388 с.
6. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге , допов. Харків : Константа, 2020. 320 с.
7. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Навч. посіб. Київ : «Університетська книга», 2018. 239 с.
8. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник для ВНЗ / С. Д. Максименко; Міністерство освіти та науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. 272 с.
9. Психологічний словник. / Авт.-уклад. В.В. Синявський, О. П. Сергєєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007. 336 с.
10. Психічні процеси: програмн. довідн. / уклад. Л.К.Велитченко. – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2010. 394 с.
11. Психічні стани і психічні властивості: програмн. довідн. / уклад. Л.К.Велитченко. 2-е видання. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 292 с.

8.2. Допоміжні джерела

1. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. <http://appsychology.org.ua/index.php/ua/>
2. Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. 35 с.
3. Боднар А.Я., Яковенко О.В., Лемак Т.В. Загальна психологія. Семінарські та практичні заняття: Методичний посібник. – К.: ПП «Дірект Лайн», 2019. – Частина 1. 72 с.
4. Гурлева Т.С. Дослідження поняття «гармонія» в аспекті життєвих смислів особистості // Psychological journal 6(16) – 2018 URL : https://www.researchgate.net/publication/326829394_DOSLIDZENNA_PONATTA_GARMONIA_V_ASPEKTI_ZITTEVIN_SMISLIV_OS_OBISTOSTI
5. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В., Альохіна Н. В., Шаповалова В. С. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. – 2-ге вид., перероб. і допов. — Х. : НФаУ, 2018. 140с.

6. Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ : Алерта. 2021. 134 с.
7. Костуба Н. Загальна психологія. Пізнавальні процеси: методичні рекомендації до проведення практичних і лабораторних занять / Н.С. Костуба. – Луцьк, 2021. 64 с.
8. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА» / А.В. Курова – Одеса: Фенікс, 2020. 79 с.
http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/13107/%D0%9A%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B0%20%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%81%D0%BF%D1%96%D0%BB%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf?sequence=1&isAllowed=y
9. Лазуренко О.О. Психологія емоцій. Підручник. К.: Книга Плюс. – 2018. 264 с.
10. Макарчук Н.О. Особливості розвитку Я-концепції в пізньому юнацькому віці як чинника конфліктних норм поведінки//Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. 2020. С. 66-69
<http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3867/Makarchuk.pdf?sequence=1>
12. Макарчук Н.О., Стусь А.О. Роль особистісної саморегуляції у превенції фрустрації в професійному середовищі // Педагогічний процес: теорія та практика – 2017, (56). pp. 50-57. ISSN 2078-1687
13. Москалець В.П. Психологія особистості [текст] підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 364 с.
14. Оніщенко Н. Психологічні особливості переживання початку війни цивільним населенням м. Харкова// «Проблеми екстремальної та кризової психології. - №3, 2022
<http://dcpp.nuczu.edu.ua/uk/3-20.html>
15. Педагогіка і Психологія. Вісник НАПН України <https://visnyk.naps.gov.ua/>
16. Подшивайлов Ф.М. Теоретичне обґрунтування моделі мотиваційної сфери особистості // Актуальні проблеми психології Т. 12. Психологія творчості. Вип. 23. – 2017. С.248-263
17. Психологія діяльності людини : рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач І. О. Міщенко. –Запоріжжя : НБ НУ«Запорізька політехніка», 2019. 36 с.
18. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л.Г. Кайдалова, Л.В. Пляка, Н.В. Альохіна, В. С. Шаповалова. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Х. : НФаУ, 2018. 140 с.
19. Прядко В., Прядко Д. «Особливості психічного стану українців під час війни»//Наукові праці МАУП <http://journals.maup.com.ua/index.php/psychology/article/view/2390>
20. Складановська М.Г. Психологічні проблеми студента та викладача в умовах воєнного стану <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2022/07/Skladanovska-M.G.-Psychologichni-problemy-studenta-ta-vykladacha-v-umovah-voennogo-stanu.pdf>Український психологічний журнал. Збірник наукових праць Київського національного університету імені Тараса Шевченка, факультету психології <http://upj.com.ua/indexa.php?page=archieve>
21. Чайка Г.В. Я-концепція як структурно-динамічний аспект поняття «Я» в працях українських і зарубіжних дослідників // Актуальні проблеми психології. Том XI. Випуск 14. – 2016. С. 215-226 <http://www.apppsychology.org.ua/data/jrm/v11/i14/22>.
22. Шилова Н. І. Спрямованість особистості як соціально-психологічне явище. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. 2017. Вип. 5 (1). С. 135-140.